

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző ügyvéd: dr. Halmos Tamás) és dr. Papp Géza ügyvéd (fél címe 2.) által képviselt I.rendű felperes neve Kft. (I.rendű felperes címe.) I. rendű felperes, II.rendű felperes neve Kft. (II.rendű felperes címe.) II. rendű felperes, a III.rendű felperes neve Zrt. (III.rendű felperes címe.) III. rendű felperes, a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (fél címe 1., ügyintéző ügyvéd: dr. Halmos Tamás), dr. Papp Géza ügyvéd (fél címe 2.) és a Garajszki Ügyvédi Iroda (fél címe 3, ügyintéző ügyvéd: dr. Garajszki Zoltán) által képviselt IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe.) IV. rendű felperes, a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (fél címe 1., ügyintéző ügyvéd: dr. Halmos Tamás) és dr. Papp Géza ügyvéd (fél címe 2.) által képviselt V.rendű felperes neve (V.rendű felperes címe.) V. rendű felperesnek

I.rendű alperesi ügyész neve ügyész által képviselt Legfőbb Ügyészség (I.rendű alperes címe.) I. rendű alperes és dr. II.rendű alperesi jogtanácsos neve jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve Megyei Rendőr-főkapitányság (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperes ellen jóhírnév sértés és kártérítés megfizetése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. július 7. napján kelt 28.P.21.333/2013/171. számú - 177-III. sorszám alatt kijavított ítélete ellen - az I-V. rendű felperesek részéről 175. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és felperesek által egyetemlegesen fizetendő perköltség összegét 7.500.000 (hétmillió-ötszázezer) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I.-V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 1.000.000 (egymillió) forint másodfokú perköltséget és a ... Államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint az ... Vállalatot az Állami

Vagyongyűnkörség (ÁVÜ), a vállalat elégtelen működése miatt 1993. december 31-én részvénytársasággá alakította. Ekkor saját tőkéje 797,4 millió forint volt, alaptőkéje 649,6 millió forint. Miután a cég eredményei az átalakulást követően sem javultak az ÁVÜ 1994. szeptember 31-én részvényeit értékesítette. Ennek során az 1994. március 25-én a cégjegyzékbe ... Kft. néven bejegyzett - az ... Rt. menedzsmentje által létrehozott - I. rendű felperes 25%+1 szavazatot szerzett, melyhez E-hitelt vett fel a ... Banktól. A részvénytársaság további részvényeit az ÁVÜ Rt. és a dolgozói MRP szervezet birtokolta. 1994. év végére az Rt. kötelezettségei 823 millió forintot tettek ki, melyből 529 millió forint volt a rövid lejáratú bankhitel.

A ... Hitelbank 1995 februárjában 50 millió forintos inkasszót nyújtott be, továbbá a ... Bankkal együtt zálogjogukat is érvényesítették, az Rt. saját tulajdonú készletei 80%-nak zár alá vételével, melynek értékesítéséből befolyt összeg 60%-át kényszer törlesztésként a bankoknak utalták át. Az Rt. a fennmaradó 40%-kal rendelkezhetett csupán. Ennek hatására a Rt. tevékenységét hitelező további öt bank is olyan döntést hozott, hogy a cégfinanszírozásából kivonul. Az ennek hatására bekövetkezett kényszer törlesztések nyomán az Rt. hitelállománya ugyan 1995 májusára 27,3 millió forintba csökkent azonban az ... Rt. a szállítói felé nem tudott fizetni, ezért azok többsége beszüntette a szállítást. Feljük az Rt. tartozása 253 millió forintról 453 millió forintba emelkedett.

Az Rt. 1995 májusára elvesztette működőképességét. Az 1995. május 19-én tartott közgyűlésen az 1994. évi mérleget elfogadták, ezzel a vezérigazgató megbízatása is lejárt, a napirendi pontokban új vezető megválasztása nem szerepelt.

A ... Kft. 1995. május 26-án adásvétel keretében megvásárolta, az I. rendű felperes 1.760.000 forint törzstőkéjű üzletrészt, amely 162.450.000 forint névértékű ... részvényből állt, amivel egyszemélyes tulajdonossá vált az I. rendű felperesben.

Az V. rendű felperest 1995. május 29-én választották meg vezérigazgatónak az ... Rt.-ben.

A II. rendű felperest ... Kft. néven 1995. június 6-án jegyezték be a cégjegyzékbe egyszemélyes társaságként. Ezen cég alapítója a ... Kft. volt, melynek tulajdonosa 60% arányban az V. rendű felperes, 40% arányban ... volt. Ennek az 1992-ben alapított cégnek a tulajdonosa, a 2001. december 18-ával történt végelszámolásakor 90%-ban az V. rendű, 10%-ban a IV. rendű felperes volt.

Egy nappal később a Kft. törzstőke emelést hajtott végre az I. rendű felperesben lévő 1.670.000 forintos üzletrészenek 162.450.000 forintba felértékelte apportálásával. 1995. június 8-án az alapításakor 1.000.000 forintos törzstőkéjét az alapító ... Kft. számlájára visszautalták.

Az ...-tól a II. rendű felperes „átvette” a jelzáloggal nem terhelt vagyontárgyakat, valamint a dolgozókat, azaz az ... Rt. 1995. július 5-én és augusztus 31-én eszközöket apportált a II. rendű felperesi kft.-be amellyel a kft. gazdagodott.

Ugyanakkor 1995. június 6-án a ... Rt., majd a ... Kft., 1995. június 30-án az ... Kft., szeptember 7-én pedig a ... Kft. is felszámolási kérelmet nyújtott be az ... Rt. ellen.

Az V. rendű felperes ellen 1995. október 16-án az ... Kft., ..., az ... Rt. általános igazgatója és ..., a ... Kft. ügyvezetője ellen 1995. október 20-án a ... Kft. tett feljelentést. Az V. rendű felperessel szemben az ÁVÜ Rt. 1995. november 28-án, az V. rendű felperes, illetve az ... Rt. igazgatóságával szemben 1995. december 4-én a ... Rt. és a ... Rt. is feljelentés tett. A feljelentések alapja az volt, hogy az ... Rt. tartozásait nem egyenlítette ki, egyes hitelezőket jogtalan előnyben részesítettek, a

fennmaradó vagyont a saját kft.-jükbe mentették át.

A ... Megyei Bíróság 1995. október 4-én kelt végzésével megállapította az ... Rt. fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolást, mely végzés 1995. december 7-én emelkedett jogerőre.

A II. rendű alperes 1995. október 24-én rendelte el a nyomozást az ... Rt. ügyében tartozás fedezetének elvonása és más bűncselekmények alapos gyanúja miatt.

A II. rendű alperes 1995. november 29-én iratokat foglalt le az ... Rt. és a II. rendű felperes irodáiban. Az érintettek nem éltek panasszal az iratok lefoglalása miatt.

Az ... Rt. I. rendű felperes tulajdonában álló részvényeinek piaci értéke ekkor 136.923.000 forint volt.

Az V. rendű felperest, valamint az ... Rt. és a II. rendű felperes többi vezetőjét 1995. november 30-án őrizetbe vették. Az V. rendű felperes 1995. november 30-tól őrizetben, majd 1995. december 1-től 1996. február 5-éig előzetes letartóztatásban volt. A II. rendű alperes által az V. rendű felperessel közölt gyanúsítás szerint, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette, csődbüntett, hitelező jogtalan előnyben részesítése, illetőleg tartozás fedezetének elvonása miatt indítottak nyomozást. Ezt követően valótlan érték megjelölésének büntetése is kiterjedt a nyomozás.

A nyomozás során a II. rendű alperes iratokat szerzett be, tanúkat hallgatott ki és szakértőt rendelt ki. Az V. rendű felperes előzetes letartóztatásáról a ...i Városi Bíróság döntött.

A ...i Városi Ügyészség 1996. október 22-én vádiratot nyújtott be a ...i Városi Bírósághoz. Az eljárás során elsősorban a kihallgatott tanúk vallomásának megváltoztatására, és a büntetőper során kirendelt szakértő véleményére tekintettel, az 1999. július 1-i végindítványban az ügyészség jelentősen módosítva az addig előadott vádirati tényállást, és arra tett indítványt a jelen per V. rendű felperese vonatkozásában, hogy a Btk. 291. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint büntetendő, hitelező jogtalan előnyben részesítésének vétségében mondja ki bűnösnek a bíróság. A ...i Városi Bíróság az 53.B.3210/1996/105. ítéletével felmentette az V. rendű felperest, mely ítélet vonatkozásában 1999. július 5-én jogerőre emelkedett. Az ítélet indokolása szerint a tartozás fedezetének elvonása büntett vonatkozásában, a fedezet kikötésének hiányában nem valósult meg a bűncselekmény egyik tényállási eleme; a csődbüntett esetében a tárgyalási szakaszban kirendelt szakértő véleménye alapján megállapíthatóan nem volt elkövetési magatartás; a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette vonatkozásában az akkor hatályos gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (Gt.) szabályainak be nem tartása, az ... Rt. részvényeinek elértéktelenedése és a 6.4000.000 forintos leltárhiány bekövetkezte megállapítható volt, de ezen események és az V. rendű felperes, valamint vádlott-társai magatartása között az okozati összefüggés, kétséget kizáró módon nem volt bizonyítható.

Az V. rendű felperes kártalanítás iránt indított perében a bíróság értékelte a felperes szerepét ... megye üzleti életében, jóhírneve sérelmét az üzleti és banki világban. A Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság 2004. február 26. napján hozott Pf.V.25.007/2002/5. számú ítéletével a marasztalási összeget 1.500.000 forintra leszállította, mert indokolása szerint kizárólag az előzetes letartóztatással oksági összefüggésben keletkezett hátrányok miatt érvényesíthető kártalanítás.

A büntetőeljárás nagy sajtóérdeklődést váltott ki, rendőri vezetők is nyilatkoztak arról, hogy milyen

bűncselekmények miatt folyik eljárás és a nyomozás állásáról.

A felperesek 2002. július 3. napján kártérítés iránt terjesztettek elő keresetet az ügyészi felügyelet mellett, a II. rendű alperes nyomozása folytán, az V. rendű felperessel szemben is folytatott büntetőeljárás miatt. A többször módosított keresetet a Fővárosi Törvényszék 2.P.26.139/2002/197. sorszámú ítéletével elutasította. Az alpereseknek a büntető eljárás során tanúsított magatartását kirívóan jogsértőnek ítélte ugyan, azonban azt állapította meg, hogy ezen jogellenes magatartással nem állnak okozati összefüggésben a felperes által állított károk.

A felperesek a másodfokú eljárásban kiegészítették, pontosították kereseti kérelmüket. A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.470/2012/13. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság végzésében azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság részben pontatlan és ekként elbírálhatalatlan kereseti kérelmeket tárgyalt. A felperesek nem jelölték meg, hogy káraik milyen tények alapján állapíthatók meg, így nyilvánvaló, hogy az okozati összefüggés sem vizsgálható.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek a megismételt eljárás során is többször módosították keresetüket, melyet a személyiségi jogsértés megállapítása körében a 13., míg a vagyoni károk körében a 168. sorszámú előkészítő iratban véglegesítettek. A személyiségi jogsértés megállapításán túlmenően vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítése fejében, összesen 2.006.270.000 forint megfizetésére kérték egyetemlegesen kötelezni az alpereseket.

Megállapítási keresetüket azzal indokolták, hogy az alperesek a tényeknek megfelelően tájékoztatták ugyan a sajtót a büntetőügy állásáról, azonban a nyomozásról való minden híresztelés azért sértő és jogellenes, mert maga a nyomozás volt jogellenes. A közlemények abban a hamis színben tüntetik fel a nyomozást, mintha az jogszerű lenne és ez a körülmény alkalmas a felperesek személyiségi jogsérrelme előidézésére. A kártérítési keresetüket arra alapították, hogy az alperesek kirívóan szakszerűtlen és koncepciózus büntetőeljárást folytattak le, ezért magatartásuk felróható. E körben hangsúlyosan hivatkoztak a nyomozást felügyelő és a vádemelést előkészítő, majd a vádiratot benyújtó ügyész más eljárásokban tett vallomására. Az egyes károk nem rendelkeznek büntetőeljárás cselekményekhez, mivel álláspontjuk szerint a büntetőeljárás egyes mozzanatait nem lehet egymástól szétválasztani, a büntetőeljárás maga volt az a tényező, amely károsodásukhoz vezetett. Vagyoni káraik azért merültek fel, mert a büntetőeljárás megakasztotta és megghiúsította az ... Rt. adósságrendezési programját és a reorganizációt, ez vezetett az ... Rt. felszámolásához és a ... Kft.-be átszereződő üzleti modell megghiúsulásához. A vagyoni kár az ... Rt. részvényei elértéktelenedéséből, a reorganizációba befektetett eszközök elvesztéséből és a reorganizáció sikeres esetén befolyó jövedelem elvesztéséből ered.

A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában azt állították, hogy az V. rendű felperessel szemben lefolytatott büntetőeljárás valamennyi általa vezetett gazdasági társaságra kihatott, a velük szembeni üzleti bizalom csökkent, ez független volt attól, hogy az V. rendű felperest végül felmentették, mivel önmagában az a tény volt alkalmas az üzleti bizalom megingatására, hogy megindult a büntetőeljárás és nem tisztázódott pár nap alatt a helyzet.

Az egyes felperesek vonatkozásában külön rögzítette, hogy mely felperes milyen összegű kártérítésre tart igényt.

Az I. rendű felperes e szerint 10.000.000 forint nem vagyoni és összesen 295.591.000 forint vagyoni kártérítést kért, mert az alperesek megsértették üzleti jóhírét azzal, hogy a ... 1995. december 9-i számában a Cégvilág rovatban, a ... Megyei Rendőr-főkapitányság közleményére hivatkozással

adtak hírt az ügyről. Az V. rendű felperessel szemben folytatott büntetőeljárás miatt valamennyi általa vezetett gazdasági társaság üzleti hírneve csorbult, ami miatt az I. rendű felperes részvénycsomagjának értéke az ... Rt.-ben elértéktelenedett, az üzleti terv alapján realizálható haszontól elesett.

A II. rendű felperes üzleti jóhírneve sérelmét abban látta, hogy a ... 1995. december 9-i számában a Cégvilág rovatban, a ... Megyei Rendőr-főkapitányság közleményére hivatkozással jóhírnevét sértően került közzétételre, hogy a főkapitányság gazdaságvédelmi osztálya nyomoz az ... Rt. néhány vezető tisztviselője és a velük kapcsolatban álló más gazdasági társaságok vezetői ellen.

A ... 1995. december 27-i száma, „Hová lett az ... vagyona?” címmel és „Rendőrségi vizsgálat egy ...i magánosítás ügyében” alcímmel megjelent cikkben jóhírnevet sértően híresztelte a büntető eljárással összefüggésben a rendőrségi eljárásból megismerhető információkat, melyeket részletesen rögzített.

A ...i Napló 1997. április 3. számának 1. oldalán az alperesek tájékoztatására hivatkozással jóhírnevet sértően híresztelték a vádirat benyújtását, annak lényegét.

Nem vagyoni kártérítési igényét az I. rendű felperessel egyező indokokkal 20.000.000 forintban jelölte meg, vagyoni kárcímén 746.477.000 forintot érvényesített. Ez utóbbi körben a reorganizációs program meghíúsulásából, a saját tőke csökkenéséből, és az I. rendű felperesben fennálló üzletrésze elértéktelenedéséből származó kárait érvényesítette.

A III. rendű felperes az üzleti jóhíre sérelmeként jelölte meg a ... 1995. december 2-i, a ... 1995. december 2-i, a ...i Napló 1995. december 2-i számában az I. és II. rendű alperesek sajtóközleményeit, abban azt a V. rendű felperes neveről szóló híresztelést, hogy, mint az ... Rt. és a ... Rt. vezérigazgatója ... cégein keresztül tüntette el az ... társaság vagyonának egy részét. Tevékenységével az ... Rt. kezelésében lévő részvénycsomag nagymértékben leértékelődött. A kár felmérése még tart.

A ... című üzleti napilap 1995. december 5-i számában „Több száz milliós „sibolás” az ...nél” címmel ..., a ... Megyei főkapitány bűnügyi helyettesének nyilatkozatát sérelmezte.

A ...i Napló 1995. december 6-i számában a II. rendű alperes rendőrségi közleményére hivatkozással megjelölt közléseket kifogásolta.

Sérelmezte továbbá a ... 1995. december 9-i számában a Cégvilág rovatban a ... Megyei Rendőr-főkapitányság közleményére hivatkozással megtett és részletezett közléseket.

Hátrányosnak tartotta a ... 1995. december 27-i száma, „Hová lett az ... vagyona?” címmel és „Rendőrségi vizsgálat egy ...i magánosítás ügyében” alcímmel megjelent cikkben a nyomozás állásáról szóló beszámoló megjelölt részleteit.

Mindezek miatt nem vagyoni kártérítésként 40.000.000 forintot igényelt az I. rendű felperessel azonos indokokkal. Vagyoni kárát 75.106.000 forintban jelölte meg, ami az óvadéki betétje elvesztéséből, a II. rendű felperesnek nyújtott kölcsön visszafizetetlenségéből, a tőle átvállalt tartozásokból, illetőleg a részére átadott pénzeszköz elvesztéséből adódik.

A IV. rendű felperesnek nem vagyoni kártérítési igénye nem volt. Összesen 77.688.000 forint kártérítés megfizetését azért kérte, mert a tulajdonában állt ... Kft. a reorganizációs program meghíúsulása miatt vagyoni előnytől esett el és vagyonsökkenést is el kellett szenvednie.

Az V. rendű felperes a rá vonatkozó, és az őt érintő büntetőeljárással összefüggő sajtóközlemények közül jóhírnevét sértőnek jelölte meg a ... 1995. december 2-i, a ... 1995. december 2-i, a ...i Napló 1995. december 2-i számában az I. és II. rendű alperesek sajtóközleményeit. A ... című üzleti napilap 1995. december 5-i számában „Több száz milliós „sibolás” az ...nél” címmel ..., a ... Megyei főkapitány bűnügyi helyettesének nyilatkozatát sérelmezte. A ...i Napló 1995. december 6-i

számából azt kifogásolta, hogy a II. rendű alperes rendőrségi közleményére hivatkozással is gyanúsítottként nevezik meg, mint az ... Rt. és a ... Rt. vezérigazgatóját. A ... 1955. december 9-i számában a Cégvilág rovatban a ... Megyei Rendőr-főkapitányság közleményére hivatkozással közzétetteket, a ... 1995. december 27-i száma, „Hová lett az ... vagyona?” címmel és „Rendőrségi vizsgálat egy ...i magánosítás ügyében” alcímmel megjelent cikkben megjelölt részleteket minősítette jogsértőnek. A ...i Napló 1996. november 16-i számának 1. oldalán az alperesek azon híresztelését sérelmezte, hogy az ...-ügyét a rendőrség - a nyomozás befejezése után - vádemelési javaslattal adta át a ...i Városi Ügyészségnek és az egyéb a vádirattal összefüggő közléseket is kifogásolta. A ...i Napló 1997. április 3-i számának 1. oldalán az alperesek tájékoztatására hivatkozással megjelenteket tartotta sérelmesnek.

Nem vagyoni kártérítésként 40.000.000 forint megfizetését kérte, mert az alperesek szakszerűtlenül lefolytatott eljárása jóhírnevét sértette. Vagyoni kárainak részleteit a IV. rendű alperessel egyezően adta elő, amit a ... Kft.-ben fennálló 90%-os tulajdoni hányadára tekintettel összesen 701.408.000 forintban jelölt meg.

Valamennyi felperes igényelt kamatot is a vagyoni károk után.

Az elsőfokú bíróság az alperesek védekezéseként rögzítette, hogy a kereset elutasítását kérték. Vitatták, hogy jogellenes magatartást tanúsítottak volna, mert az eredménytelen vádemelés önmagában ezt nem támasztja alá. Jogszerű eljárásuk személyhez fűződő jogot nem sérthet. Ezen túlmenően a sajtót a büntető eljárás állásáról megfelelően tájékoztatták, így ezen magatartásuk sem jogsértő.

Az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogszabályok körében ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. § (1) bekezdését, 349. § (1) és (3) bekezdését, 355. § (1) és (4) bekezdését, 78. § (1) és (2) bekezdését, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (Be.) 12. § (1) és (2) bekezdését, 16. § (1) bekezdését, 17. §-t, 20. § (1) bekezdését, 121. § (1) bekezdését, 131. § (1) bekezdését, 170. § (1) bekezdés b) pontját, a bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvény 5. § (1) bekezdését.

Megállapította, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy az V. rendű felperes ellen büntetőeljárás folyt, ami jogerős felmentésével zárult. A büntetőeljárás az V. rendű felperes és az általa érintett gazdasági társaságok lényeges érdeksérelmével járt. Abban is egyetértettek, hogy jogerős felmentéssel végződő büntetőeljárások nem eredményezik automatikusan az eljáró szervek kárfelelősségét, ez csak felróható magatartásuk, így például kirívó szakszerűtlen eljárás esetén állapítható meg. Ez esetben is kizárólag az alperesek magatartásával oksági összefüggésben felmerült kárait követelhetik a felperesek.

A felróhatóságot vizsgálva az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt rögzítette, hogy a felperesek következetesen a büntetőeljárás megkezdése és a vádemelés közötti időszakban tanúsított alperesi magatartás összességét jelölték meg károkozó magatartásként. Konkrét cselekményekre csak mint álláspontjukat alátámasztó példaként hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint azonban a büntetőeljárás, mint magatartás-összesség károsodást eredményezhet ugyan, azonban a Ptk. 349. §-ában foglaltak figyelembevételével mellett egy büntetőeljárás általánosságban nem lehet felróható, mert az eljárás összessége ellen jogorvoslattal nem lehet élni.

Kivételes esetekben maga a büntetőeljárás is lehet jogellenes, de csak akkor, ha a büntetőeljárás megindítása történik jogellenesen. Ez abban az esetben történhet meg, ha a nyomozóhatóság nem a hatáskörében jár el, nyilvánvalóan alaptalanul indítja meg a büntetőeljárást, kivételes esetben pedig akkor, ha hatáskörével visszaélve, rendeltetésellenes céllal indítja meg a büntetőeljárást. Ez esetben

sem a büntetőeljárás maga a károkozó magatartás, hanem a büntetőeljárás megindítása.

Kifejtette, hogy a kereseti kérelemben felróható magatartásként megjelölt büntetőeljárás egésze nem magatartás, így nem lehet felróható, ezért a kártérítési kereset már erre tekintettel is alaptalan.

Kifejtette továbbá, hogy a büntetőeljárás egyes hitelezők és az ... kisebbségi tulajdonosa feljelentése alapján indult és nem lehetett kétségtelenül kizárni bűncselekmény elkövetését, ezért a II. rendű alperes éppen úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben az 1973-as Be. 121. § és 131. § alapján elvárható: megindította a nyomozást. Ennek során az iratok megvizsgálása, az érintettek meghallgatása nem tekinthető szakszerűtlen eljárásnak.

Kitért arra, hogy a felperesek az iratok lefoglalásával, sem annak módjával szemben nem éltek jogorvoslattal, ezért ezzel oksági összefüggésben kárigényt a Ptk. 349. § alapján nem érvényesíthetnek. Önállóan az iratok lefoglalása nyomán bekövetkező kárt sem tudtak a felperesek meghatározni.

Azt is rögzítette, hogy az V. rendű felperes előzetes letartóztatásának jogszerűsége kérdésében nem foglalhat állást.

A nyomozás és a vádemelés során eljáró ügyésznek a vele szemben folytatott fegyelmi eljárást követő eljárásokban előadott nyilatkozatával kapcsolatosan az elsőfokú bíróság azt fejtette ki, hogy akkor járnak el felróhatóan a nyomozó hatóságok, ha ez az objektív külső szemlélő számára is annak tűnik: ennek bizonyítására egy-egy szöveggörnyezetből kiragadott, ismeretlen körülmények között elhangzott kijelentés nem alkalmas. Álláspontja szerint, nem felróható az ügyészségnek az, ha egy ügy társadalmi jelentőségét felismerve úgy tekint az esetre, mint ami példa a bűnüldöző szervek és a társadalom tagjai számára. Kiemelte, hogy a tárgybeli cselekmény esetében kialakult gyakorlat nem volt.

A Be. 16. § és 17. § alapján a nyomozó hatóságnak, illetőleg az ügyésznek a bűncselekmények gyors és alapos felderítését, szakszerű vádemelést kell elvégeznie és nem a bűnösségről kell meggyőződnie, mivel ez utóbbi a bíróság feladata. Az alperesek magatartása akkor lehet felróható, ha annak ellenére folytatnak büntetőeljárást, hogy meg vannak arról győződve, hogy a cselekmény nem bűncselekmény, illetőleg nem a gyanúsított követte el. Ugyanígy felróható, hogyha ezen körülményeket azért nem észlelik, mert az alapvető szakmai hozzáértést nélkülözik. Rámutatott arra, hogyha a megfelelő hozzáértés mellett nyilvánvalónak kellett volna lennie annak, hogy nem történt bűncselekmény, akkor a büntetőbíróság az ügy tárgyalása helyett az eljárás megszüntetéséről határozott volna a Be. 170. § (1) bekezdése alapján.

A ...i Városi Bíróság 53.B.3210/1996/105. számú felmentő ítéletének kulcsgondolatát jelen polgári ügyben is irányadónak tekintette. A büntetőeljárás eredményességéhez fűződő olyan felelősség, mely alapján a bűnüldöző szervek az eredménytelen eljárásuk esetére folyamatosan kártérítési felelősséggel kellene számolniuk, nincs összhangban a jogszabályi rendelkezésekkel, amelyek csak a közhatalmi szervek súlyos jogsértése esetére teszik lehetővé a kárfelelősség megállapítását.

A vád egyik alappillért képező szakértői véleménnyel összefüggésben azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperesek magatartása akkor lehet felróható, ha a szakvélemény elkészítése szempontjából releváns iratokat szándékosan tartottak vissza, mivel ez esetben nyilvánvalóan téves tartalmú szakvéleményre törekedtek. A büntetőeljárás irataiból azonban az állapítható meg, hogy a szakértő által hiányolt iratok több év elteltével a vádlottaktól kerültek elő, az ő birtokukban voltak annak ellenére, hogy állítólag a társaság összes iratát lefoglalta a nyomozó hatóság. A tanúvallomásokkal összefüggésben azt rögzítette, hogy a büntetőeljárás nem tekinthető azon okból szakmaiatlannak és felróhatóknak, mert olyan tanúvallomásokon is alapul, amiket a tanúk később visszavonnak, kivéve, ha a nyomozati eljárásban jogellenes módon kerültek beszerzésre a tanúvallomások. Erre utaló adat azonban nem merült fel a perben, ilyet a felperesek sem állítottak.

Az eljárás szakszerűségével összefüggésben a ... által készített véleménnyel szemben az elsőfokú bíróság annak a ténynek tulajdonított jelentőséget, hogy a bíróság nem szüntette meg az eljárást.

A vagyoni kárigények vonatkozásában megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek valamennyi vagyoni kárukat abból eredeztették, hogy nem sikerült elkerülni az ... Rt. felszámolását, emiatt a társaság elértéktelenedett, a reorganizáció megghiúsult, a befektetett eszközök és a várt bevételek elvesztek. A felszámolás elrendelésére 1995. december 7-én került sor, legkésőbb erre a napra tehető mind az adósságrendezés, mind a reorganizáció megghiúsulásának és az ahhoz vezető oksági folyamat lezárultának dátuma. Mindebből az is következik, hogy az ezt követő büntetőeljárás cselekmények nem okozhatták a felperesek keresetben érvényesített vagyoni kárait.

Azzal összefüggésben, hogy az V. rendű felperes az általa tervezett program lényegét arra alapította, hogy valamennyi hitelezővel meg tud állapodni, mert mindannyiuk érdeke a felszámolás elkerülése, az elsőfokú bíróság egyetértett a felperesekkel abban, hogy a legtöbb esetben nem tekinthető komolynak a felszámolási kérelem, mivel azt túlnyomórészt nyomásgyakorlás, a hitelezői alkupozíciók javítása érdekében terjesztik elő a hitelezők. Ugyanakkor jelen esetben az volt megállapítható, hogy amennyiben kizárólag nyomásgyakorlási célból, de tényleges szándék nélkül kezdeményezte volna hitelezője az ... Rt. felszámolását, úgy még annak elrendelése előtt visszavonta volna a felszámolási kérelmet. Az a körülmény is az adósságrendezés sikerével kapcsolatos várakozások alaptalanságát jelzi, hogy éppen a hitelezők feljelentése alapján indult meg a büntetőeljárás. Nem valószínűsíthető ugyanis, hogy el kívánta fogadni az adósságrendezési programot az a hitelező, amelyik éppen amiatt tett feljelentést.

A társaság reorganizációjának sikerével kapcsolatos várakozásoknak pedig az mond némileg ellent megítélése szerint, hogy a részvények közel felének tulajdonosa az ÁVÜ Rt. éppen a reorganizációs terv miatt tett feljelentést.

Az elsőfokú bíróság tehát azt állapította meg, hogy nem a büntetőeljárás miatt keletkeztek a felperesek vagyoni kárai, hanem azért, mert az ... Rt. egyes hitelezői, továbbá közel 50%-os tulajdonosa nem támogatták az adósságrendezési tervet, sem a reorganizációt. A támogatás hiánya pedig nem okozata, hanem éppen az egyik oka a büntetőeljárásnak.

Az üzleti jóhírnév sérelmével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság azt rögzítette, hogy a felperesek azt állították, hogy az alperesek a tényeknek megfelelően tájékoztatták a sajtót, de abban a hamis színben tüntették fel a nyomozást, mintha az jogszerű lenne és ez a körülmény alkalmas a felperesek személyiségi jogsérelme előidézésére.

A Legfelsőbb Bíróság személyiségi jogi perekben is alkalmazott PK 14. számú állásfoglalásából azonban az következik, hogy amennyiben a sajtó jogosult tájékoztatást nyújtani a büntetőeljárás állásáról, úgy ezt ugyanezen feltételek mellett maguk a hatóságok is megtehetik. A felperesek maguk is azt állították, hogy az alperesek a tényeknek megfelelően tájékoztatták a sajtót. A felperesek társadalmi megbecsülését a nyomozás való ténye sértette, nem pedig annak valamilyen színben történő feltüntetése.

A személyiségi jogsértés megállapítása iránti kereset ezért alaptalannak minősítette.

A nem vagyoni kártérítési igénnyel összefüggésben azt rögzítette köztudomású tényként, hogy egy a büntető eljárás önmagában olyan körülmény, ami az abban érintett személyek társadalmi megítélésére negatívan hat. A büntetőeljárás lefolytatásából eredő károktól független a büntetőeljárásról való, személyiségi jogot sértő tájékoztatásból eredő hátrány. A felperesek a tájékoztatással kapcsolatos személyiségi jogsértés megállapítását kérték, a nem vagyoni kárukat azonban nem erre, hanem a büntetőeljárás jogellenességére alapították. Az alperesek a büntetőeljárás lefolytatása miatt csak felróhatóságuk esetén tartoznak kárfelelősséggel. Az elsőfokú bíróság mivel arra következtetett, hogy a büntetőeljárás lefolytatása az alpereseknek nem volt felróható, ezért nem volt megállapítható a sajtóközlemények jogsértő jellege sem.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltakra is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Elsődlegesen kérték, hogy az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság változtassa meg akként, hogy az alpereseket egyetemlegesen a 2017. május 22. napján kelt, 168. sorszámú iratukban módosított kereseti kérelmüknek megfelelően marasztalja, valamint a 13. sorszámú előkészítő irat II. pontjában részletezettek szerint, figyelemmel a 171. sorszámú jegyzőkönyv szerinti pontosításra is állapítsa meg, hogy alperesek megsértették az I-III. rendű felperesek üzleti jóhírét és az V. rendű felperes jóhírnevét.

Amennyiben elsődleges kérelmüknek a másodfokú bíróság azért nem adna helyt, mert a kárösszeget csak részben találja bizonyítottnak és a kárösszeg pontosítása a bizonyítás kiegészítését igényelné, másodlagosan azt kérték, hogy a másodfokú bíróság vagy a Pp. 253. § (2) bekezdésének utolsó fordulata és a 253. § (4) bekezdésének utolsó mondata, valamint a 213. § (3) bekezdése alapján hozzon közbenső ítéletet. Ebben a keresetük jogalapját állapítsa meg, továbbá az elsőfokú bíróságot a kártérítés összegének pontos meghatározása céljából a per folytatására utasítsa, vagy a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot a kártérítés összegének pontos meghatározása céljából a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa.

Ha a másodfokú bíróság fellebbezésüket nem tartaná megalapozottnak, és a II. rendű alperes pernyertes lenne, a II. rendű alperes részére megítélt perköltséget 1.000.000 forint összegre szállítsa le.

Az elsőfokú, a megismételt elsőfokú és a korábbi másodfokú eljárásban előadottakat fenntartották. Megítélésük szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, iratellenes, több tekintetben ellentmond a logika szabályainak, emellett az súlyosan sérti a Pp. 206. §-a szerinti mérlegelés, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdésének szabályait is, több tekintetben jogszabálysértő is.

Álláspontjuk szerint a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.470/2012/13. számú végzésének 19. oldal harmadik bekezdésében foglaltak szerint a megismételt eljárásban a jogalap már nem volt kérdés, ezt a Pf.9. szám alatti keresetpontosítás nem is érintette. Kizárólag az okozati összefüggés és a kártérítési összegek pontosítását tartalmazta ez az irat. Bár e körben további bizonyítás folyt az elsőfokú bíróság mégis jogalap hiányában utasította el a keresetet, ezért a megismételt elsőfokú eljárásban sérült a Pp. 252. § (4) bekezdésében előírt kötelezettség. Utaltak e körben a Kúria Polgári Kollégiuma 1/2014. (VI. 30.) PK véleményben foglaltakra.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a beszerzett szakértői vélemények értékelése nélkül döntött a jogalap kérdésében, további szakértői bizonyítást nem rendelt el.

Hivatkoztak a felperesek keresetük jogalapja tekintetében a károkozás általános tilalmára, ezen túlmenően arra, hogy a jogellenesség és a felróhatóság hiányát a károkozónak, jelen esetben az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, méghozzá a rendeltetésszerű joggyakorlásuk igazolásával. Emiatt tévesnek tartották az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a jogellenességet a felpereseknek kellett volna bizonyítania.

Hangsúlyozták, hogy a fentiekből következően az eljáró elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a bizonyítási teherről ki kellett volna oktatnia az alpereseket. A bizonyítási teher kiosztása esetén egyrészt módja lett volna a felpereseknek a bizonyítási teherrel kapcsolatos álláspontjukat kifejteni, másrészt esetlegesen további előadást tenni ebben a kérdésben.

Kiemelték ... ügyész más perben tett vallomását, mint olyan bizonyítékot, amely keresetüket alátámasztotta a büntetőeljárás egészére vonatkozó prekonceptió, azaz jogellenes volta vonatkozásában. Sérelmezték, hogy ennek a vallomásnak, valamint dr. ... vezető ügyész

nyilatkozatainak az elsőfokú bíróság nem tulajdonított perdöntő jelentőséget.

Álláspontjuk szerint ténylegesen valóban nem a büntetőeljárás általánosságban volt jogellenes, hanem az egyes eljárási cselekmények, vagy az azok mellőzése alapjául szolgáló példastatuálási, kísérleti jelleg és a szakszerűség hiánya. A „futtassuk meg!” kísérleti jelleg kizárja az alapos gyanú és vád lehetőségét, illetve azt, hogy annak kapcsán a nyomozó hatóság, vagy az ügyész teljes meggyőződése a terheltek bűnösségéről megállapítható lenne. Ez pedig önmagában is jogellenességi ok, bármely eljárási cselekmény kapcsán. Ezen jogellenes eljárási cselekmények összességét jelölték úgy, hogy ezek alapján maga a büntetőeljárás, annak egésze jogellenes volt a gyanúsítást megelőző titkos nyomozástól a vádemelésig, illetve az azt követő sajtótájékoztatásokig.

Tévesnek tartották az elsőfokú bíróság álláspontját a büntetőeljárás egészével kapcsolatosan, és a jogorvoslati lehetőséggel összefüggésben. Az ugyanis, hogy a büntetőeljárás egészével szemben nem lehet jogorvoslatot előterjeszteni, annyit jelent, hogy a büntetőeljárás, mint magatartás-összesség hatására előálló károk a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint rendes jogorvoslattal nem voltak elháríthatók, ezért fel sem merül az államigazgatási jogkörben okozott károk kapcsán a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt további korlátozó feltétel.

Az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel szemben az alperesek magatartása nem akkor jogellenes, ha az ügyész arról van meggyőződve, hogy a cselekmény nem bűncselekmény, hanem akkor, ha nem áll fenn a bűncselekmény elkövetését alátámasztó (alapos) gyanú [Be. 132. § (1) bekezdés].

Állították, hogy hiányzott a gyanú a büntetőeljárás megindításához, hiányozott az alapos gyanú a gyanúsítás közléséhez és az egyéb 1995. november 29-i büntetőeljárási kényszerintézkedések végrehajtásához, továbbá hiányzott az alapos gyanú és a vádhatóság vádlottak bűnösségéről való meggyőződése a vádemeléshez.

A nyomozó hatóság és az ügyészség az igazság kiderítésére egyáltalán nem törekedett, teljes szakmai hozzá nem értéssel vizsgálta az ügyet, kizárólag a preconcepcióra és a példa-statuálási célra koncentrált, megszegve a Be. 5. § (1) bekezdésben írt tényállás felderítési kötelezettségét.

Hivatkoztak e körben ... és ... vallomására.

Hangsúlyozták továbbá, hogy nem felelt meg a rendeltetésszerű joggyakorlásnak az sem, hogy amennyiben a vádhatóság bizonytalan volt az előzőekben kifejtettek szerint az alapos gyanú tekintetében, akkor legalább az felelt volna meg a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének, hogy az eljárást kényszerintézkedés elrendelése nélkül folytatja le. Ehhez képest a vádhatóság a teljes nyilvánosság bevonásával, több helyi és országos napilapban, nyilvánosságra hozta a ... városában és ...-Magyarországon ismertséggel és tisztelettel övezett gyanúsítottak letartóztatását, azzal a „felkiáltással”, hogy eltüntették a cég vagyonát. Amennyiben a kényszerintézkedésre és annak a legszélesebb körben való nyilvánosságra hozatalára nem került volna sor, akkor folytatni lehetett volna az elképzelt reorganizációs tevékenységet is.

A felróhatóság tekintetében ismételten csak ... és dr. ... valamint ... vallomását emelték ki.

Megjegyezték, hogy a ... megyei főügyész Főü. Szem.: 45/2000. számú, 2000. november 22-én kelt hivatalos feljegyzése bizonyítja, hogy az I. rendű alperes juttatta el a büntetőeljárásban keletkezett „házi iratokat” a sajtónak. Az alperesek magatartása eredményezte, hogy a sajtóban személyiségi jogokat súlyosan sértő, az üzleti bizalmat leromboló írások jelenhettek meg, melyek vagyoni hátrányt is eredményeztek. Ugyanakkor mulasztottak, amikor nem vettek igénybe szakjogászt.

A büntetőeljárás egyes szakaszaiban elkövetett jogellenes alperesi magatartások közül a gyanúsítást megelőző eljárás jogellenessége és a titkos nyomozás iratainak selejtezésével kapcsolatosan fenntartották, hogy a gyanúsítást megelőző titkos nyomozati szakban a II. rendű alperes több alkalommal tájékoztatta az ... Rt. szállítóit a folyamatban lévő nyomozásról, mely közrejátszott abban, hogy 342 hitelező közül 3 szállító felszámolás iránti kérelmet nyújtott be és az ÁVÜ is feljelentést tett.

A II. rendű alperes ezen titkos nyomozás iratait, illetve az operatív nyomozati iratokat a per alatt, a felperesek azok bizonyítékként való megjelölését követően selejtezte le, de erről csak 2010 végén

többszöri felszólításra adott tájékoztatást.

Az 1995. november 29-én történt iratlefoglalások önmagában is komoly fennakadásokat okoztak a folyamatban lévő gazdasági ügyek vitelében, időlegesen lebénítva az I-III. rendű felperesek működését. Ezen irat-lefoglalásokra súlyosan jogsértő módon került sor, lévén egyrészt ezen iratok jórészt nem voltak tárgyai a nyomozásnak, másrészt a lefoglalt iratokról nem készült a lefoglalt iratok azonosítására alkalmas iratjegyzék.

Az a tény, hogy az alperesek a lefoglalt és kezelésük alatt álló iratokat elvesztik, az ezen körbe tartozó iratok esetében a bizonyítási terhet megfordítja. Nem lehet ugyanis a felperesek terhére róni az alperesek felróható magatartásának következményeit a bizonyítási kérdésekben sem.

Kiemelték, hogy a büntetőeljárásban az iratlefoglalási jegyzőkönyvet nem kézbesítették, annak tartalmát a terheltek csak a bírósági szakban ismerhették meg. Tehát nem is volt lehetőségük a terhelteknek az iratlefoglalás jogellenességét panasszal támadni, később panasz előterjesztésére pedig már nem volt jogi lehetőség, de az elméletileg részben létező panasz-lehetőség sem lett volna alkalmas a jogellenes módon lefoglalt és jogellenes módon kiadni elmulasztott, valamint jogellenes módon elvesztett iratokkal kapcsolatban felmerült károk elhárítására.

Az elsőfokú ítéletben tévesen szerepel, hogy az lett volna a felperesi álláspont, hogy az iratlefoglalással összefüggésben kárösszeget megállapítani nem lehet. Ténylegesen azt állították a *conditio sine qua non* teória alapján, hogy a jogszerű és jogellenes büntetőeljárási cselekmények, valamint az adott gazdasági környezet együtt-hatásaként keletkezett károk a jogszerűtlen elemek nélkül nem következtek volna be. Konkrétan, a jogellenes iratfoglalás és a jogellenes visszaszolgáltatási hiány, valamint az iratok elvesztése olyan jogellenes alperesi magatartás (és mulasztás) volt, mely vitán felül, szakértői megállapítással is alátámasztottan, károkat eredményezett a felpereseknél. Ezen károk összege azonban szakértői módszerekkel nem volt meghatározható, mely esetben a Ptk. 359. § szerinti általános kártérítésnek lenne helye, azonban a büntetőeljárás, mint magatartás-halmaz összhatásaként jelentkező károk szakértői módszerekkel megállapíthatóak. Ezt a bizonyítási folyamatot nem vitte végig az elsőfokú bíróság.

Ezen túlmenően a büntetőeljárás során a vádlottak által benyújtott iratok olyan másolatok voltak, amelyeket a lefoglalás érintett, de a nyomozó hatóság mégsem bocsátotta a szakértő rendelkezésére.

A II. rendű alperes ezen túlmenően szakszerűtlen, a szakértő befolyásolására alkalmas módon tette fel kérdéseit a nyomozati eljárás során kirendelt szakértőhöz. Ennek megfelelően a nyomozati szakban kirendelt szakértő hiába jelezte ezt a problémát a nyomozóhatóság felé, segítséget nem kapott, a szükséges adatokat, bizonyítékokat nem bocsátották teljes körűen a rendelkezésére.

A házkutatásokról, az ennek során történt iratlefoglalásokról, valamint az őrizetbe vételről, azaz a büntetőeljárás megindulásának részleteiről, köztük a gyanúsítottak terhére rótt bűncselekményekről az alperesek tájékoztatták a sajtót is.

A valós tényeket hamis színben feltüntető, néhol valótlanságokat tartalmazó sajtó megjelenések, de maga a megalapozatlan büntetőeljárás nyilvánosságra kerülése is alapvetően sértették a felperesek üzleti jóhírét (az V. rendű felperes jóhírnevét).

Megítélésük szerint, az alperesek megtörtént tényekhez hamis állításokat kapcsoltak ahelyett, hogy a közvélemény felé kizárólag csak a valóban megtörtént tényeket közölték volna. Utaltak e körben ... közleményére. Az alperesek és munkatársaik nemcsak a tényeket közölték, hanem a valóságot hamis színben tüntették fel, valótlan értékítéletet fogalmaztak meg és adtak közre, sőt a cselekményeket valótlanul már bűncselekménynek is minősítették.

Hivatkoztak a 10/1986. (IX. 1.) IM-BM együttes rendelet 3. §-ra.

A vádirat szakszerűtlensége és egyéb jogellenessége tárgyában 16. és 135/F/1. sorszámú beadványaikra utaltak vissza. Részletezték, hogy a vádirat mely pontjai voltak valótlanok és az összegzés milyen okból szakszerűtlen.

Sérelmezték, hogy az ítélet a vádirat jogellenességét bemutató, ... professzor szakvéleményét azzal az indokkal mellőzi a bizonyítékok köréből, hogy a büntetőbíróság nem szüntette meg az eljárást.

Ez súlyosan sérti a Pp. 206. §-ában és a 221. (1) bekezdésében meghatározott elveket. Ez ugyanis nem menti az alperesek felelősségét, sőt ellenkezőleg, azt bizonyítja.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet félreértette kereseti kérelmeiket, ugyanis a felperesi károknak csak egy része vezethető vissza az ... Rt. felszámolására, illetve az adósságrendezési program meghíúsulására. A tervek kapcsolatának lényege ellenben úgy foglalható össze, hogy az ügyben érintett cégek üzleti koncepciói sem „piramist”, sem „láncolatot” nem alkottak egymással. Éppen ellenkezőleg: ezek elkerülése volt a cél. A társaságok önállóan, egymástól elkülönülve végezték feladataikat és nyilvánvalóan a többitől függetlenül képesek lettek volna terveik szerint az önálló életre és a jövedelmező gazdálkodásra.

Hivatkoztak arra is, hogy a hitelezők, számukhoz képest csak elenyésző nagyságrendben nyújtottak be felszámolási kérelmet, akikkel egyébként a felszámolási eljárás során is meg lehetett volna állapodni. A feljelentések közül az ÁPV Rt. feljelentése az őrizetbevételt követően érkezett a II. rendű alpereshez. Az ÁPV Rt. ezen túlmenően a reorganizációs tervvel kapcsolatos közgyűlési határozatot meg sem támadta.

Vitatták, hogy a PK 14. számú állásfoglalás alkalmazható lenne a perben. Álláspontjuk szerint az objektív jogkövetkezmények alcím alatt rögzített ítéleti indoklás túlterjeszkedik a kereseti kérelmeken és ellenkérelmeken. Nem sajtópert indítottak ugyanis az alperesekkel szemben, így nem azt állítják, hogy a sajtóközlemények nem valósághűen ismertetik az alperesek által a sajtónak átadott információkat, adatokat.

Az ok-okozati összefüggéssel és károk mértékével kapcsolatosan fenntartották a perben eddig előadottakat. Utaltak ..., ..., ..., ... tanúk vallomására.

A perköltségre vonatkozó fellebbezésüket azzal indokolták, hogy a jelen per kétségtelenül bonyolult, azonban a II. rendű alperes által a perben kifejtett jogi tevékenység túlnyomórészt abban állt, hogy csatlakozott az I. rendű alperes nyilatkozataihoz. A II. rendű alperes a tárgyalások nagyobb részén meg sem jelent, és beadványai csupán a per végső szakaszában váltak összetetté, igényessé.

A 23.252.100 forint mértékben megállapított elsőfokú peres költség egyrészt nem arányos a II. rendű alperes perben kifejtett célszerű és indokolt jogi tevékenységével, de olyan mértékű, amely anyagilag el is lehetetleníti a pervesztes felek döntő többségét, emellett sérti a társadalom értékítéletét is.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján hagyja helyben. Vitatta a felperesek fellebbezésében foglaltakat, és osztotta a Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-Elemző Csoportjának álláspontját, miszerint a megismételt eljárásra mindenben az elsőfokú eljárás általános szabályai az irányadók.

Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésének, az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező rendelkezése abszolút hatályú, tehát minden további feltételtől függetlenül megfosztja azt a jogi értelemben vett létezésről, azaz megsemmisíti az elsőfokú ítéletet. Ebből az következik, hogy azt a továbbiakban jogilag nem létezőnek kell tekinteni és ahhoz a megismételt eljárásban értelemszerűen semmilyen kötőerő nem fűződik. Emiatt a megismételt eljárás eredményeként az elsőfokú bíróságnak a tényállást teljes egészében, újból meg kell állapítania és ezt a törvényben meghatározott követelményt nem elégíti ki, ha akár csak egyes részletek tekintetében is, ezt a hatályon kívül helyezett ítéletre történő utalással helyettesíti. A megismételt eljárás alapján hozott újabb határozattal kapcsolatban a feleknek újból megnyílik a perorvoslatra való jogosultságuk.

Álláspontja szerint, a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság végzésében leírt szakértő kirendelési kötelezettségének eleget tett, a beérkezett véleményre a felek

észrevételeket tehettek. Az a körülmény, hogy a bíróság az ügydöntő határozatában a szakértői bizonyítás anyagát nem értékelte, és e körben a további bizonyítási indítványnak sem adott helyet, az I. rendű alperes álláspontja szerint nem olyan eljárási szabálysértés, amely a határozatának hatályon kívül helyezését indokolná. Az elsőfokú bíróság ugyanis a megismételt eljárásban juthatott a bizonyítékok újramérlegelése kapcsán olyan következtetésre, ami a kereset jogalapját érintően az eredeti elsőfokú bíróság döntésével részben ellentétes. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően a megismételt eljárásban eleget tett a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének, a 2013. május 22. napján kelt 6. sorszámú végzésével.

Egyebekben fenntartotta az első- és másodfokú eljárásban, illetve a megismételt elsőfokú eljárásban tett szóbeli és írásbeli nyilatkozatait.

A II. rendű alperes ugyancsak az elsőfokú ítélet helyben hagyását és a felperesek perköltségben történő marasztalását kérte. Az elsőfokú eljárás során tett valamennyi nyilatkozatát fenntartotta. A felperesek fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatosan részletes nyilatkozatot tett. A nyomozás megindításával és az alapos gyanú fennállásával összefüggésben kiemelte, hogy a II. rendű alperes eljárását több feljelentés előzte meg, az ... Rt.-vel szemben már júniusban több cég is felszámolási eljárást kezdeményezett, amit szeptemberben újabbak követtek.

Mindezen információk birtokában rendelte el a II. rendű alperes a nyomozást 2015. október 24-én.

Az V. rendű alperes őrizetbe vételére az ... Rt. 50%-1 szavazati joggal rendelkező tulajdonosa az ÁPV Rt. feljelentését követő napon került sor.

A feljelentések lényege az volt, hogy az V. rendű alperes csőd szélén álló ... tartozásának rendezéséről több követelés esetében sem tudott megállapodni. A szállítók közül többen úgy értelmezték a kialakulóban lévő helyzetet, különös tekintettel az átláthatatlan tulajdoni és vagyoni helyzetre, hogy az Rt. vagyonának átmentése miatt a fennálló tartozások fedezetének elvonása történik.

Ilyen ismeretek tudatában a II. rendű alperes objektív adatok alapján alakította ki azt a meggyőződését, hogy bűncselekmény alapos gyanúja - azaz valószínűsége és nem bizonyossága - fennáll, ezért nem járt el jogellenesen a nyomozás elrendelésével. Ezt támasztja alá a bíróságoknak azok a határozatai, amelyek a letartóztatott személyekkel szembeni kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntéseket helybenhagyta.

Ezt követően jogszerűen folytatott az alapos gyanút meghaladó, a vádemeléshez szükséges bizonyosság megalapozását célzó nyomozati cselekményeket, hallgatott ki tanúkat, rendelt ki szakértőt.

A felpereseknek az alperesnek a titkos információszerzésre vonatkozó eljárási cselekményével és az ennek során keletkezett iratokkal kapcsolatos álláspontjával szemben hivatkozott a perbeli időszakban hatályos eljárási rendelkezésekre, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) VII. fejezetére. Kiemelte, hogy e körben a felperesek 1995. november 14-én kelt informáló levélre hivatkoznak. Ez azonban már a nyomozás elrendelését követő időszak, ezért ez semmiképpen nem eshet a titkos információgyűjtés körébe. Ezen túlmenően vitatta, hogy ezen iratok selejtezésével rosszhiszeműen járt el, figyelemmel arra is, hogy ezek nem is képezhették az V. rendű felperessel szemben folytatott bírósági eljárás anyagát.

Ismertette a büntető eljárással érintett események kronológiáját. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy önmagában a nyomozás a felszámolási eljárásra nem volt kihatással, annak nem volt okozója. A felszámolás elrendelésére 1995. október 4-én került sor. A fellebbezésre nyitva álló határidőben az V. rendű felperes nem élt fellebbezéssel, noha őrizetbe vételére csak november 29-én került sor, a november 16-án benyújtott fellebbezést pedig visszavonta. A társaság hitelezőivel való tárgyalás lefolytatásához a felszámolás elrendelését követően személye nem is volt szükséges, mert arra a felszámoló volt kizárólagosan jogosult.

A vád megalapozottságával kapcsolatosan hivatkozott arra, hogy a bíróság, bár erre a Be. 170. § (1)

és 171. § (1) bekezdése alapján lehetősége volt, sem az eljárást nem szüntette meg, sem pótnyomozást nem rendelt el, hanem érdemben folytatott le tárgyalást. Ennek eredményeképpen pedig az V. rendű felperest bizonyítottság hiányában mentette fel a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének vádja alól.

A kártérítés feltételeinek fennállása körében azt hangsúlyozta, hogy ennek megítélésakor nem a szakszerűséget, hanem a jogszerűséget szükséges vizsgálni. A polgári per bírósága egy kártérítési perben a büntetőügyben felmerült tényeket és bizonyítékokat nem értékelheti újra. A felperesnek az alperes jogellenes magatartását és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kárt kell bizonyítani, az alperesnek azt, hogy magatartása nem volt felróható.

A felperesek azon konkrét magatartásokat, melyekkel kapcsolatosan jogellenességet állítottak az alperes terhére meghatározni nem tudtak, az alperes azonban a fennálló alapos gyanú alapján folytatta eljárását, amely alapján a vád tárgyává tett cselekmények kapcsán bírósági eljárás folyt, ezért terhére jogellenes magatartás nem állapítható meg. E körben a hatályon kívül helyezett ítéleti megállapítást nem lehet figyelembe venni. Észrevételezték, hogy a korábbi ítélet meghozatala során az elsőfokú bíróság kizárólag ... olyan eljárásokban tett vallomását vette figyelembe, amelyekben személyesen érintett volt.

A lefoglalt iratok vonatkozásában megismételte, hogy azokat a vádemeléshez az ügyészségnek küldte meg, azokat a felperesi állítással szemben nem veszítette el.

Az okozati összefüggés tekintetében azt hangsúlyozta, hogy ennek bizonyítása a perben lefolytatott szakértői vélemények alapján sem vezetett sikerre, mert azok alapján is csak feltételezésekig lehetett eljutni.

A felperesek jóhírnév védelméhez fűződő jogainak sérelme tárgyában előterjesztett keresetével kapcsolatosan azt emelte ki védekezéséből, hogy valótlannak állította, híresztelt, valótlannak sem tüntetett fel hamis színben. Tényszerűen számolt be a nyomozás megindításáról, a gyanúsítás, az előzetes letartóztatás, a vádemelés tényéről, ezzel kapcsolatosan tájékoztatási kötelezettség is terhelte. Ezen túlmenően az ügyre vonatkozóan az V. rendű felperes vádlott társa, ... is tartott sajtótájékoztatót, melyben a felperes által sérelmezett információk ugyancsak elhangzottak.

A fellebbezés kisebb részben, a perköltség megállapítását érintően, alapos, egyebekben alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével teljes egészében, az indokolás során kifejtett érveivel nagyobb részben egyetértett.

Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a fellebbezésben az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos álláspont mennyiben helyt álló, vagyis az ítélet érdemi felülvizsgálatra alkalmas-e.

Nem értett egyet azzal a felperesi vélekedéssel, hogy a hatályon kívül helyező végzés a perben vizsgálendő jogkérdés jogalapját eldöntötte volna. A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.470/2012/13. sorszámú végzésében a hatályon kívül helyezés okát abban látta, hogy a felperesek keresete nem felelt meg a Pp. 121. § (1) bekezdés c) és e) pontjának, vagyis nem jelölték meg pontosan az érvényesíteni kívánt jogot az annak alapjául szolgáló tények és bizonyítékok előadásával, a bíróság döntésére irányuló kérelmük nem volt határozott. Mindössze a bizonyítás szabályszerűtlensége körében tette azt a megállapítást a másodfokú bíróság, hogy a kár mibenlétének vizsgálata nélkül nem lehet kizárólag az okozati összefüggésre szűkített szakértői bizonyítást elrendelni.

Azt írta elő, hogy a másodfokú bíróság felhívására előterjesztett keresetet kell újból tárgyalnia az elsőfokú bíróságnak. A 8. sorszámú felhívó végzés arra vonatkozott, hogy a felperesek egyenként adják elő, hogy az egyes alperesek milyen konkrét magatartásukkal sértették jóhírnevüket. Kártérítési igényük vonatkozásában arra hívta fel a felpereseket, hogy jelöljék meg az alperesek jogellenes magatartásukkal milyen károkat okoztak. Az I. rendű felperesnek nyilatkoznia kellett az

egyes kártételekre határozottan, a III. rendű felperesnek vagyoni kárai ténybeli alapjait is pontosítva kellett előadnia. Az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság a felperesek 9. sorszáma alatt előterjesztett keresetét már tárgyalásra alkalmasnak ítélte nem jelentheti azt, hogy a másodfokú eljárás során pontosított kereset jogalapját a hatályon kívül helyező végzés megállapította volna. Erre vonatkozó döntés ugyanis csak a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján, közbenső ítélettel hozható.

Mindezek alapján a hatályon kívül helyező végzés jogi hatásait érintően az alperesek fellebbezési ellenkérelmében foglaltak a helytállóak. Az elsőfokú bíróság kötelezettségét kizárólag az képezte, hogy a másodfokú végzésben előírtakat betartva járjon el. Jelen esetben a másodfokú bíróság azt írta elő, hogy az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság felhívására pontosított Pf.9. sorszámon előterjesztett kereseteket tárgyalja újból, azaz ismételten döntsön a jogalap és minden egyéb más kérdésben, figyelemmel a korábbi eljárásban vizsgálat tárgyát nem képezett pontosított kereset tárgyában. Ezen előírásnak az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett.

A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság 6. sorszámu végzésében a hatályon kívül helyező végzésben foglaltakat szem előtt tartva részletes kioktatást tett mind a felperesek, mind az alperesek felé. Ennek alapján a felpereseket terhelte az alperesek által vitatott tényállításaik bizonyítása, az alpereseket a felperesi bizonyítással szemben terhelte bizonyítási kötelezettség. Ugyancsak a felpereseket terhelte a beadványaik szerint bekövetkezett kár összecszerűségének bizonyítása, az alperesek jogellenes magatartással való okozati összefüggése, és az hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve ezeket a lehetőségeket igénybe vették. A nem vagyoni kárigény vonatkozásában az elsőfokú bíróság a felpereseket hívta fel annak bizonyítására, hogy az alperesek a felperesek személyiségi jogait, jóhírnevét megsértették, emiatt társadalmi megítélésük negatívan változott. A 7. sorszámu jegyzőkönyvben ismételten részletes kioktatást tett az elsőfokú bíróság, amit a felperesi keresetek továbbra is hiányos volta, nem kellő határozottsága indokolt. Mindezen kioktatások a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelő tartalmúak voltak, abból a felperesek logikusan nem juthattak olyan következtetésre, miszerint az alperesek lennének kötelesek eljárásuk jogszerűségének bizonyítására, figyelemmel arra is, hogy az alperesek az eljárás során következetesen vitatták a felperesek e körben kifejtett érveit, álláspontját. Helyesen ítélte meg úgy az elsőfokú bíróság, hogy jelen perben a bizonyítás általános, a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási szabályai az irányadóak és vizsgálta elsődlegesen azt, hogy a felperesek mennyiben tudták eredményesen bizonyítani, hogy az alperesek magatartása jogellenes volt, figyelemmel a Ptk. 339. § (1), valamint a 349. § (1) és (3) bekezdés rendelkezéseire.

Mindezek alapján a Pp. 254. § (4) bekezdésben előírtak nem sérültek, olyan eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság nem észlelt, ami a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján szükségessé tette volna az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Érdemben a másodfokú bíróság is azt állapította meg, hogy a felperesek az alperesek eljárásának jogellenességét nem tudták bizonyítani.

Azon túlmenően, hogy a nyomozás és a vádemelés mint magatartás-összesség jogellenességével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokat a másodfokú bíróság is osztja, figyelemmel a felperesek által az egyes eljárási cselekmények jogellenessége tekintetében kifejtettekre a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

Azt a felperesek sem vitatták, hogy a nyomozás elrendelése több feljelentés alapján indult. Azt sem, hogy ekkor már az ... Rt.-vel szemben több felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem is érkezett a cégbírósághoz. Ez a két tényező önmagában jogszerűvé teszi a nyomozás megindítását, figyelemmel a Be. 5. § (1) bekezdésében foglaltakra is. Azt a felperesek nem tudták bizonyítani,

hogy a feljelentések megtétele vagy a felszámolás iránti kérelmek benyújtására alperesi magatartás, ténykedés vezetett volna. Nem helytálló az a felperesi hivatkozás, hogy e körben a titkos nyomozás irataiban található a bizonyítékok és ezek megismerését a II. rendű alperes rosszhiszemű magatartása akadályozta volna meg. Amellett, hogy a II. rendű alperes helyesen érvelt fellebbezésben a titkos információgyűjtésnek az Rtv. hivatkozott rendelkezéseiben kifejtett szabályaira, az is megállapítható, hogy nem ezen iratok lettek volna kizárólag alkalmasak a felperesi állítás bizonyítására. Semmi nem zárta ugyanis el a felpereseket attól, hogy azon személyeket kérjék tanúként kihallgatni, akik feltételezésük szerint alperesi presszióra kezdeményeztek eljárásokat a nyomozással érintett személyekkel szemben. Ilyen bizonyítási indítványt azonban nem tettek. E körben ... hallomáson alapuló bizonytalan feltételezése nem elegendő. (2.P.21.333/2013/27. jegyzőkönyv 17. oldal).

Ezen túlmenően ezen iratok selejtezése a perbeli bizonyítás szempontjából irreleváns, figyelemmel arra, hogy az ezen eljárás során keletkezett iratok semmilyen formában sem képezték az V. rendű felperessel szembeni büntetőeljárás részét, az abban keletkezett adatok nem kerültek felhasználásra.

A nyomozás során folytatott egyes eljárási cselekmények közül a gyanúsítottakkal szembeni kényszerintézkedés elrendelése nem az alperesek döntése volt, ebből eredő káraikat még annak esetleges jogellenessége esetén sem érvényesíthették volna az I. és II. rendű alperessel szemben. Az erre vonatkozó indítvány alapossága körében pedig a polgári bíróság érdemben nem foglalhat állást. Arra viszont helytállóan hivatkoztak az alperesek, hogy a bíróság ezen döntés meghozatalakor az alapos gyanú fennállását kétség kívül megállapíthatónak találta.

Nem találta alaposnak a másodfokú bíróság a nyomozás során folytatott egyéb tevékenységek, így a tanúk kihallgatása, a szakértő kirendelése, az iratok lefoglalása körében előadott felperesi érveket sem.

A vádlottak javára szolgáló információk visszatartására utaló körülmény nem vált igazolttá. Az, hogy egyes tanúk a bírósági szakaszban a nyomozás során tett vallomásukat megváltoztatták önmagában ennek bizonyítására nem alkalmas. A jelen per során tett vallomásaikban a tanúk (...), (...), (...), ... 2.P.21.333/2013/28. jegyzőkönyv), mindössze arról számoltak be, hogy a nyomozás során a kihallgatást végző rendőrök közgazdasági kérdésekben járatlanok voltak, ilyen értelemben szakszerűtlen kérdéseket tettek fel. Egy kihallgatás során a nyomozó hatóság feladata elsősorban a releváns tények megállapítása, az adatok összegyűjtése. Azok értékelése, amennyiben valamilyen speciális szaktudást igényel nyilvánvalóan szakértői kérdés. A nyomozóhatóság tehát abban az esetben járt volna el jogellenesen amennyiben szakértőt nem rendel ki, hanem megfelelő szaktudás hiányában dönt vádemelési javaslatról. Jelen esetben azonban a szakértő kirendelésére sor került, a vádemelési javaslat megtételére, majd a vádemelésre a nyomozás során kirendelt szakértő véleménye alapján került sor.

A szakértő részére történő kérdésfeltevés szakmai értékelése ugyancsak nem képezheti jelen eljárás részét. Az, hogy a bíróság az eljárás későbbi szakaszában további adatok ismeretében újabb, más kompetenciával is rendelkező szakértő kirendelését tartotta szükségesnek nem igazolja az alperesek jogellenes magatartását.

Helytállóan rögzítette azt az elsőfokú bíróság, hogy jogellenesség abban az esetben merülhet fel, ha az alperesek a kirendelt szakértőt nem látják el kellő információval. E körben a rendelkezésre álló iratokból az volt megállapítható, hogy a nyomozóhatóság az ügyben érintett cégektől és magánszemélyektől a lehető legszélesebb körben foglaltak le iratokat, amint ezt a felperesek sérelmezték is. Azt, hogy ezen iratok közül az alperesek esetleg mely releváns iratokat nem biztosították a nyomozás során a szakértőnek nem adták elő, csak általánosságban hivatkoztak iratok hiányára. Az viszont egyértelműen megállapítható, hogy csak a büntetőeljárás bírósági szakaszában

csatolta az V. rendű felperes azt az üzleti tervet és más iratokat, amelynek alapján a per során kirendelt szakértő megtette azon megállapításait, amelyek végül is a vádlottak felmentéséhez vezettek. Ezen iratok tartalmának ismeretében változtatta meg véleményét a nyomozás során kirendelt ... szakértő is. A bíróság többszöri kérdésére sem volt hajlandó azonban az V. rendű felperes arra a kérdésre válaszolni hogyan, mikor jutott ezen iratok birtokába (53.B.3210/1196/95. jegyzőkönyv). Figyelembe véve azt is, hogy az V. rendű felperes mind a nyomozás mind a bírósági eljárás során élt a vallomás megtagadásának jogával, csupán észrevételeket tett a tanúvallomásokra, szembesítésekre az alperesek terhére a „szakmaiatlanság,” mint kirívó jogértelmezési hibára a jogellenesség körében hivatkozni nem lehet, különös tekintettel a perbeli jogkérdés újszerűségére, hasonló ügyekben létező gyakorlat hiányára. Azt is értékelni kellett, hogy a szakmai kompetenciával rendelkező szakértő a feltett kérdések vonatkozásában nem jelezte a kirendelő hatóság felé, hogy szakmai álláspontja szerint a kirendeléshez képest más kérdéseknek van relevanciája.

Ugyancsak nem volt megalapozott az a felperesi hivatkozás sem, hogy a nyomozásra és a vádemelésre nem a rendelkezésre álló nyomozati adatok és a vádhatóság büntetőjogi szakmai meggyőződése, hanem valamilyen preconcepció nyomán került sor. E körben a felperesek hangsúlyosan hivatkoztak a nyomozást felügyelő ügyész más eljárásokban tett vallomásaira. Rendelkezésre állt e körben a ... Bíróságon B.I.1525/2000/11. számú ... és társa ellen rágalalmazás vétsége miatt, a 2001. szeptember 18-án tartott tárgyalásról, a 2.B.I.713/2003. számon ... és társa ellen ugyancsak rágalalmazás vétsége miatt 2004. június 23-án tartott tárgyalásról szóló jegyzőkönyv, amelyek ... tanúvallomását tartalmazzák. A vele szemben folytatott fegyelmi eljárásban született Főü.Szem.17.719/22/2002. számú határozat, valamint az ezen határozat miatt az ügyész által indított és a ...i Munkaügyi Bíróságon I.M.9/2001. számon folyt eljárásból származó iratok.

Ezek közül a rágalalmazási ügyekben a hamis tanúvallomásra történt kioktatás után tett vallomást Mindkettőben nyilatkozott a perbeli nyomozás során általa tapasztaltakról akként, hogy a főügyész-helyettes dr. ... tájékoztatta arról, hogy a perbeli ügy kiemelt fontosságú, „példát kell statuálni.” A tanú jelezte felettese felé, hogy szakmai segítséget kér, de nem kapott, és a vádiratot megküldték a Főügyészségre, de az onnan megjegyzés nélkül érkezett vissza. A 2003. június 23-án kelt jegyzőkönyv szerint a szokásos módon kellett eljárni, utasításra utasította el a panaszokat, csak annyi volt a meglepő, hogy nem a városi vezető bízta meg.

A fegyelmi eljárás során a meghallgatásakor ugyancsak azt emelte ki, hogy szokatlan eljárás volt, hogy a főügyész-helyettes személyesen utasítja, aki szerint kiemelkedő fontosságú privatizációs bűncselekményről van szó és példát kell statuálni. Amikor dr. ...nak jelezte szakmai aggályait ő elutasította azzal, hogy az ügyet meg kell futtatni. A munkaügyi perben a Legfőbb Ügyészség védekezése az volt, hogy a vádirat súlyos szakmai hiányosságokat mutatott. Ebben a perben dr. ... a „futtassuk meg” kifejezés használatát nem vitatta, annak azonban olyan értelmezést tulajdonított, miszerint az ügy speciális és előzmény nélkülsége miatt biztonságosabbnak tartotta, ha a bíróság dönt a vádlottak bűnösségéről nem az ügyészség. ... vallomása szerint hasonló jellegű ügy nem volt korábban, ezért fordítottak arra az átlagosnál nagyobb figyelmet, konkrét utasítások adását tagadta. Az ügyet példa értékűnek minősítette, nem használta a példát kell statuálni kifejezést.

Ezekből a vallomásokból nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az alperesek kifejezetten az eljárás alá vont személyekkel, vagy az általuk kidolgozott ún. „válságmenedzselés,” mint módszerrel szemben, valamilyen - a felperesek által még utalás szintjén sem meghatározott - ok miatt, a rendelkezésre álló adatokkal, tényekkel szemben, azok tudatos félreértelmezésével kívánták az eljárást lefolytatni. ... minden vallomása a munkáltatója által a terhére értékelt tevékenységgel szembeni védekezését tartalmazta még ha csak közvetetten is, ezért egyedüli bizonyítékként az alperesek jogsértő magatartásának alátámasztására nem elegendő. Dr. ... és ... vallomásaiból pedig az állapítható meg, hogy a ... által következetesen hangoztatott kifejezések nem olyan értelmezésben

hangzottak el, ahogyan arra a felperesek hivatkoztak.

Azzal az alperesi állásponttal a másodfokú bíróság nem értett egyet, hogy az alperesek munkavégzése során nem előírás a megfelelő szakmaiság, csupán a törvényi előírások betartása szükséges az eljárás jogszerűségéhez. A vádemelés szakmai színvonala ezért képezhetette jelen eljárás tárgyát, azt szükséges volt vizsgálni. E körben a felperesek álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján jogszerű vád nem volt benyújtható, e körben elsősorban a felkérésükre a ... által készített véleményre hivatkoztak. A másodfokú bíróság azonban ezt perdőntőnek nem tekintette. Kétségtelen, hogy a professzor a gazdasági bűncselekmények tárgyában saját praxisából fakadóan kellő szakértelemmel rendelkezik, azonban a jelen büntetőeljárással kapcsolatosan kizárólag a vádirat állt rendelkezésére. A véleményből - a csődbüntettel kapcsolatosan kifejtettekből - az is látható, hogy azzal sem volt kellő adatok hiányában tisztában, hogy felszámolási eljárás indult-e. A 2014-ben készült vélemény megállapításainak értékelésénél pedig arra is figyelemmel kellett lenni, hogy a cselekmény elkövetése óta húsz év telt el, melynek során keletkezett szakmai tapasztalatok alapvetően befolyásolhatták a vizsgálat tárgyát képező vádirat értékelésének szempontjait.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a vádirat benyújtásakor rendelkezésre álló adatok kellő alapot nyújtottak annak megállapítására, hogy a meggyanúsított személyek tevékenysége, magatartásuk összessége megfeleltethető a vádban meghatározott büntetőjogi tényállásoknak. E körben helytállóan hivatkoztak az alperesek arra, hogy amennyiben ez a feltevés nyilvánvalóan helytelen, a bíróság a Be. 170. § vagy 171. § szerint jár el. Amennyiben az I. rendű alperes szakmai meggyőződése helytelen az még nem jelenti azt, hogy eljárása jogellenes.

Figyelemmel volt ennek megítélésekor a másodfokú bíróság arra, hogy az V. rendű felperes által hivatkozott reorganizációs, illetve adósságrendezési terv konkrét okirati formát nem öltött. Erre vonatkozóan a perben kihallgatott egyik tanú sem állította, hogy kész tervet láttak volna, csupán feltételezték, hogy ilyen létezik. Ez teljességgel életszerű, hiszen az ténylegesen a különböző gazdasági társaságok gazdálkodására vonatkozó tervekben követhető, „áll össze”, ahogyan azt a per során kirendelt szakértőhöz feltett kérdésekből is megállapítható. A bíróság, ugyanis azt tette többek között a szakértői vizsgálat tárgyává, hogy a rendelkezésre álló iratokból kirajzolódó reorganizációs terv várható eredményességét vizsgálja (53.B.3210/1996/67-II.). Egy ilyen egymásra épülő komplex tervrendszer nehezen kommunikálható olyan mennyiségű érintettel, akiknek követelése állt fenn az ... Rt.-vel szemben. Kellő transzparencia hiányában pedig azon körülményeket, hogy az Rt. vagyonelemei más társaságba kerülnek át, minden hátsó szándék nélkül, reális veszélyként értékelhették. Ezen tervösszesség még az annak egyes elemeit részletesebben ismerő ... részére sem nyújtott kellő biztosítékot ahhoz, hogy a terv megvalósításában részt vegyen (27. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített vallomása és a nyomozás során tett vallomása). Ugyanezt támasztotta alá ... és ... vallomása is (28. jegyzőkönyv). Erre utal ezen túlmenően a büntető eljárás bírósági szakaszában a kirendelt szakértő azon megállapítás is, hogy ezen terveket ténylegesen a hitelező bankok sem ismerték (95. sorszámú jegyzőkönyv). Azt pedig az V. rendű felperes sem vitatta, hogy ezen terveknek végső célja nem az ... Rt., mint gazdasági társaság megmentése volt, hiszen ezen társaság „csendes végelszámolását” tervezte. Ezen, gazdasági jogban nem bevett, de az V. rendű felperes által konkrétan meg sem fogalmazott intézmény, nem ad olyan átlátható, egyértelmű elszámolási lehetőséget, mint például a csődvédelem keretein belül folytatható eljárás. Ezt támasztja alá az egyes hitelezők azon lépése, hogy felszámolási eljárást kezdeményeztek, hogy azt a cégbíróság még a nyomozás megindítását megelőzően elrendelte, függetlenül attól, hogy a végzés még nem volt jogerős. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy ezen végzést az V. rendű felperes fellebbezéssel határidőben nem támadta meg, ezzel pedig az Rt. intézkedéseivel kapcsolatos rendelkezési jogot elveszítette, ami a hitelezőkkel való megállapodást ténylegesen kétségessé tette.

Ebből a szempontból a felszámolást kérő és az összes hitelező számaránya lényegtelen, figyelemmel az alacsonyabb összegű követeléssel rendelkezők erőtlenebb gazdasági helyzetére, kielégítési igényük nagyobb veszélyeztettségre egy felszámolási eljárás során.

Ilyen körülmények folytán, a vádlottak felmentésével végződő büntetőeljárásban a nyomozás és a vádemelés során eljáró alperesek jogellenes, felróható magatartására való megalapozott következtetés sem volt levonható. Bár az eljárásnak a bírósági szakasza nem volt a kereset tárgya, az megállapítható, hogy ellentmond a felperesek koncepciók eljárásra vonatkozó álláspontjának az is, hogy az I. rendű alperes a bírói szakban - részben a vádlottak által szolgáltatott dokumentumok alapján - módosuló tényállásra tekintettel több vádpont esetében ejtette a vádat, nem „ragaszkodott” elvtelenül a vádlottak elítéléséhez.

Mindezekre tekintettel az alpereseknek a nyomozás és a vádirat benyújtása során tanúsított magatartásának jogellenességét megállapítani nem lehetett.

A felpereseknek a sajtóközleményekkel összefüggésben a jóhírnév megsértésére alapított keresete tekintetében is egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben foglaltakkal, nem tapasztalta e körben a kérelem félreértelmezését. A fellebbezésben kifejtettekkel szemben a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 14. számú állásfoglalásában a sajtó-helyreigazítási perekben alkalmazandó követelmények a személyhez fűződő jogi perekben is alkalmazandóak. Helytállóan vette tehát figyelembe az elsőfokú bíróság azt a felperesek által sem vitatott körülményt, hogy a nyomozás állásnak megfelelő információkat szolgáltatott az alperesek a sajtó részére. Az a körülmény, hogy a nyomozóhatóság részéről nyilatkozó személy a hatóság álláspontját, indokait is közli a nyilvánossággal önmagában nem eredményez jogsértést. Az alperesek a sajtóval közölt tényeken túlmenően a cikkek megfogalmazásáért nem tehetők felelőssé. A felperesek a többszöri felhívásra szövegszerűen pontosított kereseti kérelmükben olyan konkrétumot megjelölni nem tudtak, ami a büntetőeljárás adatain túlmutató, azzal, annak tényszerű adataival ne lettek volna összhangban állók. Ezen túlmenően a felperesek nem csak az alperesek nyilatkozatait, hanem a vádlottak, így az V. rendű felperes védőjének álláspontját közreadó cikkeket, továbbá ... sajtótájékoztatóján elhangzottakat is kifogásolták. Ezen körben azonban az V. rendű felperessel szemben folyó eljárás tényének, lényegének közlése önmagában nem lehet jogsértő.

Mivel a fentiek szerint a felperesek keresete sem a személyhez fűződő jog, sem a közigazgatási, rendőrségi, ügyészségi jogkörben okozott kártérítés jogalapja tekintetében nem volt alapos, ezért a bekövetkezett kár, annak összszerszerűsége, és az okozati összefüggés körében sem volt szükséges további bizonyítás lefolytatására. Helytállóan rendelkezett az erre irányuló bizonyítási indítványok elutasításáról az elsőfokú bíróság.

A II. rendű alperes részére fizetendő perköltség tekintetében azonban a felperesek fellebbezése részben alapos. Az elsőfokú bíróság által a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a)-c) pontjai alapján megállapított perköltséget a másodfokú bíróság a rendelet (6) bekezdése alapján mérsékelte. A 7.500.000 forint megállapításakor figyelembe vette az ügy bonyolultságát, az ezzel összefüggően kiemelkedő hosszúságú pertartamot, a II. rendű alperest képviselő jogtanácsos per során kifejtett képviselői tevékenységét és azt is, hogy az előkészítő iratok előterjesztése sok esetben késedelemmel történt. Figyelemmel volt továbbá arra is, hogy a hatályon kívül helyező végzésben a másodfokú bíróság 1.000.000 forintban határozta meg a jogtanácsosi munkadíjat és a rendelet 3. § (2) bekezdése szerint értékelni kellett a jogszabályi minimum összeget is.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet

perköltségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta, a per érdemében hozott döntést helybenhagyta.

A fellebbezés érdemi eredménytelenségére tekintettel a felperesek kötelesek egyetemlegesen megfizetni a rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései és a Pp. 67. § (2) bekezdése alapján a II. rendű alperes részére a másodfokú eljárás során a jogtanácsosi munkadíjból álló perköltséget, melynek mértékét a fentiekre is figyelemmel, a másodfokú bíróság ismét csak mérsékelt összegben állapította meg.

Az I. rendű alperes perköltségigényt nem terjesztett elő, ezért arról határozni nem kellett.

A le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott. Annak összegét a felperesek kereset felemelésekor (2006. március) hatályos 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerint állapította meg.

Budapest, 2017. november 29.

dr. Kisbán Tamás s. k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s. k.
előadó bíró

. Istenes Attila s. k.
bíró